

הפסיכואנליזה האמיתית, והכוזבת- ז'אק לאקאן

ז'אק לאקאן

הפסיכואנליזה האמיתית, והכוזבת
La psychanalyse vraie, et la fausse

ארגומנט של דיווח לכנס שהתקיים בברצלונה בספטמבר 1958

מדובר במאמר משנת 1958 בו לאקאן מציין את הנטיות הכוזבות של פרקטיקות תרפויטיות הפועלות בשמה של הפסיכואנליזה.

כוחו של הפסיכואנליזה האמיתית נמצא בגילוי של תופעות סובייקטיביות חדשות, בדיבור האמיתי, כלומר בדיבור עם אפקטים של משמעות המקרבות את הסובייקט אל האמת של הסימפטום, גילוי של אמת של איווי בלתי מוכר שלפעמים יכול להתגלות בגבולות של האימה. במאמר זה לאקאן יוצא למלחמת חרמה נגד הסוגסטיה, נגד ההזדהויות, נגד האפקטים הדמיוניים של הדיבר, ונגד תצורות מוסדיות פגומות וסיבותיה.

בברכה

Samuel Nemirovsky

1. על מנת להבדיל בין הפסיכואנליזה האמיתית לכוזבת, אנחנו מתייחסים לרעיון [notion] של הפסיכואנליזה האוטנטית, ולרעיון של פסיכואנליזה בהתאם לאמת המתגלה בהתנסות שלה. אם מדובר לכן כאן על אמת של ממש, זה מפני שהן במישור של גילוייה והן במישור שבה הפסיכואנליזה פועלת במטרות ריפואיות, היחס של האדם אל האמת מכריע. הפסיכואנליזה הכוזבת אינה כזו רק מעצם העובדה שהיא סוטה מהשדה שמניע את התהליך. הסטייה הזו, תהינה אשר תהינה הכוונות בפועל, דורשת שכחה או התעלמות [méconnaissance]. והשתיים האלה מייצגות לה אפקטים מזיקים.
  2. הפסיכואנליזה האמיתית מבוססת על היחס של האדם עם הדיבור. קביעה זו היא וודאית לכל, והיא הציר שביחס אליו חייבים להישפט ולכייל את תוצאותיה: תוצאות אלה שחייבים להבינן במובן הרחב הכללי ביותר, כלומר, לא רק כשינויים מיטיבים למיניהם, אלא כחשיפה של סדר אפקטיבי בעובדות שעד אותו רגע נשאו בלתי מוסברות, ובעצם, כהופעה של עובדות חדשות. היחס הזה של האדם אל הדיבור הינו ברור במיליה הפסיכואנליטי, לכן אין כל הסבר מתקבל על הדעת לכך שיסודות הדיבור הוזנחו ועדיין מוזנחים. מדובר במעגל, כיוון שמעצם העובדה שלא מכירים ביסוד, מחפשים את התחום במקום אחר: כלומר באיזשהו אפקט מידי, הזיה אמיתית המיועדת לכסות פעולה שבאמצעותה האדם מתקרב אולי הכי קרוב שאפשר למוקד שבו מתהווה התבונה. זוהי התמונה שמעמידה מולנו הפסיכואנליזה כאשר מחפשת להצדיק את עצמה בשיטות של דיסציפלינות הקיימות בסביבתה, ומצליחה רק במחיר של אימוץ העצמות מיתיות ואליבים מטעים [substantifications mythiques et d'alibis fallacieux].
- עצם העובדה שהמצע [substrat] הביולוגי של הסובייקט באנליזה נגוע עד יסודותיו - אין זה אומר בשום אופן שהסיבתיות שהיא [הפסיכואנליזה] מגלה שם, ניתנת לרדוקציה לביולוגיה.

הרעיון הזה של קביעת-העל [surdétermination], שהוא עקרוני אצל פרויד, לא הוברר עד כה. בל לחשוב, לעומת זאת, שאנחנו נמצאים כאן בעמדה המכונה קולטורליסטית. מכיוון שלמרות שהיא מתייחסת לקריטריון חברתי של הנורמה הנפשית, היא מתנגדת עוד יותר לסדר שגילה פרויד במידה שמראה מן הקדימות הרדיקאלית ביחס לחברתי (עין בטוטם וטאבו).

3. - אם חוזרים להופעה (במוחו הגאוני של פרויד) של הפירוש (Deutung) של החלומות, של הפסיכופתולוגיה של חיי היומיום, ושל הוויץ (ה-wits), או לרישום של הדבר הזה המגיע מרחוק לאור הבהיר של ההכרה ושל הפראקסיס תחת השם "לא מודע", אנחנו מזהים שמה שמהווה סיבתיות עבורם הם החוקים והאפקטים המיוחדים של השפה; סיבתיות שחייבים לכוונת לוגית יותר מאשר נפשית, אם נותנים למילה לוגית את המשמעות של אפקטים של ה-LOGOS, ולא רק זו של עיקרון הסתירה.

המנגנונים של העיבוי (Verdichtung) ושל ההתקה (Verschiebung) מכסים בדיוק על המבנים שדרכם מופעלים בשפה האפקטים של מטאפורה ומטונימיה. כלומר, שני האופנים שבאמצעותם התיאוריה העכשווית שתחתיה הבלשנות (רומן יעקובסון וממשיכיו) מכניסה בתוך מבנה ספציפי (שבלתי ניתן לנתקו מהתפקוד הפיסיולוגי של מנגנונים העומדים אצל היצור החי לשרותה של השפה), את הפעולה המיוחדת של המסמן, במידה שחייבים להתייחס לפעולה זו כמולידה את המשמעות בסובייקט שבה היא מתנחלת, תוך כדי כך שמשמנת אותו כמסומן (בעל משמעות).

לא מדובר כאן בסיפוח (l'Anschluss) שדרכו מנסים היום לגרום לכך שהפסיכואנליזה תיכנס מחדש בתוך פסיכולוגיה המנציחה מורשת אקדמית תחת השם של פסיכולוגיה כללית, כלומר בניסיון לספח אותה להנחות יסוד של מדעי הרוח תחת הכותרת של גוונים של הסוציולוגיה. כן מדובר בקריאה המטרימה שעשה פרויד בניתוחו של הלא מודע, של אותן הנוסחאות שאיתן פרדינאנד דה סוסיר, עשר שנים אחרי ה-Traumdeutung, ייסד את הניתוח של השפות הפוזיטיוויזיות. הרי שהבלשנות התיקה את מרכז הכובד של המדעים, אשר שמם [הכוונה ל-sciences humaines]. לא ראוי לקדמו, החל מהרגע ששם זה של מדעי האדם שומר על אנטרופוצנטריזם [המרכז באדם]. המבצר האחרון שהגילוי של פרויד, לטענתו, בא לחבל בו - כאשר גינה את האוטונומיה שבה הסובייקט של התודעה של הפילוסופיים שומר על התכונה המיוחדת של הנפש בתוך המסורת של הזואולוגיזם הספיריטואליסטי.

4. - כל קידום של האינטר-סובייקטיביות בפרסונולוגיה האנושית לא היה יכול להתנסח אלא החל מכינונו של אחר כמקום של הדיבור. המונח "סצנה האחרת", *anderer Schausplatz*, שפרויד לקח מפכנר (Fechner) - זהו דווקא המונח שהוא משתמש בו מוקדם מאד כדי לציין את המקום ואת המנגנון שנמצא תחת השליטה של הלא מודע.

בסצנה זו הסובייקט מופיע תחת כפיית-על (surdéterminé) של דו-המשמעות הפנימית של השיח. מכיוון שבתקשורת המדוברת, אפילו כאשר מדובר במסירה ה"אובייקטיבית", ההתקבלות (entérinement) בשיח נקבעת על ידי האפקט של סימן (signal), באותו אופן שבחינת הקוד מסיטה לאחור ומעקמת (rétrofléchit) את פעולת המסר. ואם עוברים אל הפונקציה של הברית של המילה (pacte de la parole), ניווכח שהמסר של הסובייקט אינו עובר קידוד (s'article) אם לא קיים ומתקיים אצל האחר תחת צורתו ההפוכה: "את אשתי, אתה אדוני". מבנה זה אינו שייך להנחות היסוד של התיאוריות המודרניות של העברת המידע (information): בהן היה צורך, למרות הכל, לציין את הקדימות של הקולט ביחס לכל פלט. פרויד מקדים שוב בנושא זה את הגילויים האלה כאשר מבדיל בין הסובייקט כמכונן (constitué) על ידי סמלי-אינדקס [symboles-indices], המצביעים בשיח על מקומו של הסובייקט בתוך זה שפולט את המסר, לבין הסובייקט בתוך זה שנכנס במסר, לאו דווקא כפי שחושבים, כאובייקט אשר מייצג שם את עצמו, אלא כמסמן שמוסרים אותו: דבר שמתאפשר מעצם העובדה, שהדימויים המכוונים את הפונקציות האלה הופכים באמצעות הפעולות של התביעה לסמלים-דימויים [symboles-images] של השיח.

5. - לכידה דמיונית (capture imaginaire) זו של הסובייקט בשיח של האחר היא זו שנדמה שהולכת עד כדי כך רחוק שיכולה להשפיע על הפיסיולוגיה הכי פנימית שלו [של הסובייקט].

לכידה דמיונית זו הממרכזת את הרעיון העממי, עקב השימוש שעושה בה הפסיכואנליזה, הוחלפה במושג הקפדני של "ה-סמלי". וזאת מכיוון שחייבים להגדיר את הסמלי כמכונן בשרשרת המסמנית. השרשרת המסמנית היא המקום היחיד שבו ניתן לחשוב את קביעת-העל ככזו, בגלל האפשרות הכפולה שהיא מאפשרת את ה-שילוב ואת ה-החלפה (à la combinaison et à la substitution) של יסודות בדידים שהינם החומר של המסמנים.

אך האופי המקסים המיוחד של הדמיוני – שאנחנו מבדילים היטב מהסמלי – הופעל דווקא על הפסיכואנליטיקאים שבעצמם מצאו את צורות הדמיוני בדיאלקטיקה שבה הסובייקט התגלה כמסומל.

האפקט הכפול של הדמיוני, בתור מסך המעמיד את המסנן (filtre) שלו מול התקשורת של המסר הבלתי מודע, ובתור יסוד מובנה מהקוד הסמלי, טושטש על ידי הפסיכואנליטיקאים בתוך כח אחד, שלאחר מכן לא יכלו עוד להבחין אלא באפקטים של תהודתו, כהפרעות [אינטרפרנציות] שגרמו ליותר ויותר טושטש.

התוצאה מכל זה הייתה שההתנגדות של השיח כבר לא הובדלה מההתנגדות של הסובייקט. ההמשך של זה קיבל ביטוי בפירוש מוטעה (contresens) שהלך וגדל. עדות לכך הוא החיפזון של פרויד, שמקורו במועקה שלו, כאשר בניסיון דומה למי שמשליך בקבוק לים, ניסח את הפונקציה של האני (Moi) בטופיקה התוך-סובייקטיבית (intra-subjective) ורק זה אפשר לתקן פירוש מוטעה זה. הפיתיון הדמיוני שבו פרויד ממקם את האני (Moi) ב-מבוא לנרקיסיזם שלו מ-1914, ואשר אנחנו בעצמנו בהתחלת הקריירה שלנו רצינו להחזיר לו את מלוא הבולטות שיש לו תחת השם של שלב המראה; המעשה הברוטאלי שמבצעת האנליזה של האני (מבלי להכיר את מאמרי פרויד אלא דרך הכותרות שלהם, שזה דבר שכיח בהרבה ממה שניתן לחשוב בין האנליטיקאים), מנקודת המבט, ומתוך נקודת מבט, של הפסיכולוגיה הקולקטיבית, כל מה שנעשה כדי לתת לאני סטאטוס אנליטי שבו הפונקציה הדמיונית משתלבת עם ערך של אובייקט אידיאלי או מטונימי – אם נשתמש כבר במילה טכנית זו – לא שימשה אלא כתירוץ להכנסתה של איזושהי אורטופדיה נפשית (orthopédie psychique) המתאכזרת (s'acharne) בעקשנותה הסנילית (gâteuse) על חיזוק האני. וזאת, בלי לשים לב שכך מתקדמים באותו הכיוון של הסימפטום, של הרכבת ההגנה, בכיוון של האליבי הניורטי – כך שאורטופדיה זו של חיזוק האני מתבצרת באיזושהי הרמוניה קבועה מראש שמכסה את הכל תחת המושג של בשלות האינסטינקטים. מונחים אלה מוטלים מתוך מוסר המעלה עקרון שיישאר קשור להיסטוריה של תקופתנו כעדות לאובסקורנטיזם חסר תקדים.

6. העמדות שאני מקדם כאן בצורה רדיקאלית מסכמות את העבודה הכפולה של פירוש טקסטים, הנמשך כבר שבע שנים בסמינר שבועי המכסה כל שנה קרוב לשלוש מאות עמודים מיצירותיו של פרויד, והוראה של הצגה קלינית ושל קונטרול תרפויטי אשר נמשך מזה חמש שנים בחסותה של ה- Clinique des maladies mentales et de l'encéphale (Professeur Jean Delay) de la Faculté de Médecine de Paris. ההשלכות של עבודה תיאורטית ופראקטית זו על הכוונת הריפוי – מנקודת המבט המשולשת של הפירוש באנליזה, הניהול של ההעברה, והנורמות עצמן שלפיהן נקבעות המטרות של סוף הריפוי – הובאו ב- Colloque international שהתקיים השנה ב- Royaumont על ידי ה- Société Française de Psychanalyse, כלומר על ידי הקבוצה שמלווה אותנו בעבודה זו.

אותן אישיות שמקומן ב- Société internationale de – אותן נושאות את האחריות לכך שהשפה הצרפתית היא השפה היחידה בעלת תרבות עשירה שבה אין תרגום שלם של יצירת פרויד – ובו בזמן החלק המתורגם מלא בהתעלמויות, בסילופים, בזיזופים ובטעויות ההופכים את הקריאה במקרה הטוב לבלתי מובנת ובמקרה הגרוע מזייפת בכוונת זדון [controuvée], הן גם אותן אישיות שאת התנגדותן אנחנו פוגשים כל פעם שמנסים לקיים דיון על הטקסטים האלה ב- Société internationale de psychanalyse אשר פרויד בעצמו ייסד.

7. גורם אחד מאחד את הכיוונים המכונים "פאזות" של הדוקטרינה של פרויד: כיוונים אלה מקבעים את הקווים הקרדינאליים של המחקר שאליהם הייתה חייבת לפנות הבעיה

שנפתחה אחת ולתמיד על ידי הגילוי של פרויד: הבעיה של היחסים המקשרים את הסובייקט למסמן. זוהי הבעיה של הזדהות [l'identification], במה שנוגע לסובייקט. במה שנוגע ליחסים של הסובייקט לממשי, דוקטרינה זו מוציאה מכלל האפשרות את מעמדה של המציאות כנתונה ממש באופן ישיר [purement et simplement donnée]. למעמד זה הפסיכואנליזה של היום מתייחסת, הן באמצעות השימוש שהיא עושה ברעיון של תחושת המציאות, דהיינו מבחן המציאות, והן בתמיכה שהפסיכואנליזה מוצאת במבחן המציאות כדי להגביל את עצמה [se réduire] לפרקטיקה המתארגנת עוד ועוד כפדגוגיה מתקנת [pédagogie corrective].

ברור מאלו שכאשר אנחנו עושים זאת איננו מפקפקים בנכונותה של ראשוניות הממשי, אלא פשוט מזכירים שהשפה מכניסה שם [בממשי] מימד כזה שמבקש "פקפוק בנכונותו" [« mettre en question »]. זה במימד הזה של פקפוק בנכונות זו שמתמקמת הדרמה של הנירוזה. לרצות לצמצם את הנירוזה באמיתותה הבלתי ניתנת לצמצום, לא יכול להוביל אלא לנסיגה של הסימפטום עד השורשים עצמם של ההווה, ולהרס של הדבר הזה שעליו הייתה מעידה הנירוזה בסבלה.

בעצם, ההתנגדות שפוגשים מעידה, היא לבדה, על המבוי הסתום של המשימה, והדחף לחזרה שפרויד גילה, הושווה גם על ידיו כהתעקשות של אמת הזועקת במדבר הבערות [ignorance].

הניגוד הדיאלקטי, כלומר הניגוד הנקשר על ידי יחס של הסתרה, הפועלת לסירוגין, בין עקרון המציאות לעקרון ההנאה, אינו נתפס אלא במישור של ההזדהות המסמנית. מנקודת מבט של ההסתגלות [adaptation] [שני עקרונות אלה] לא יכולים אלא להתמזג באופן מוחלט. אולם, כל הפסיכואנליזה מתפתחת במימד של הקונפליקט ביניהם [שבין שני עקרונות אלה]. וכך זה, שהקידום של איזור [d'une sphère] ללא קונפליקט במרכזה של התיאוריה, ובציר של הפעולה התרפויטית, מביא לנו מניו-יורק את הסימן האחרון של הויתור המוחלט על עקרונותיו של גילוי — והסטייה ממנו עם מטרות של סוגסטיה חברתית ושל השתעבדות פסיכולוגית [de son détournement à des fins de suggestion sociale et d'assujettissement psychologique].

8. - לא חסרו אנשים שגינו אותנו על כך שהשתמשנו בפרויד, וחטאנו למהות, כאשר צמצמו לשדה של הדיבור ושל השפה — הדוח של רומא ב-1953 שבאמצעותו הקבוצה שלנו הגיחה לחיים — תנועה של ההווה המחזיקה את השדה הזה וההודפת אותו מכל הכיוונים. מה-פרה-וורבאלי אל הבלתי ניתן לומר, אין קטגוריה שלא נפנו על מנת להפריך אותנו. הכל, חוץ מהשקט, שממנו האנשים בדרך כלל חוששים בצדק. בואו ננסח כאן שאנחנו גם לא מבלבלים בין הווה לבין מה שניתן לומר, וגם לא מקבלים את היש כאנטיטזה של התבונה.

נהפוך הוא, תוך כדי כך שאנחנו מחזירים אל המקור הפרוידיאני את הסבל שבו הנירוזה מגלה לנו פאתוס המיושב היטב [le pathétique bien tempéré], אנחנו מנסים לתפוס את האיווי באותן רשתות שבהן פרויד מראה לנו שהוא נלכד. הרשתות האלה ללא ספק חוצות את האיווי ומהברות אותו (l'articulent) לשאלה מלאת תשוקה [l'interrogation passionnée] אשר עוקרת מתנאי הכורח את היצור החי שהוא האדם, ברגע שהוא נפתח בחלקו לתפירת החיים. וזאת כדי להביא אותו איווי לעמדה הזאת של התביעה ללא אובייקט, שאנחנו מכנים אהבה, שנאה ובערות [ignorance].

זה כאן, בין הצד הבלתי מותנה של תביעה זו, לבין הסיפוק שאיתו מנסים לחנוק אותה, שמופיע התנאי הכמעט פרוורטי בצורתו המוחלטת שהוא האיווי. מקום מיועד מראש אצל הסובייקט המדבר לכך שה-ונוס [Vénus] העיוורת של הטבע תחפש שם, תפוסה במועקה, את הסמל החי שלה. כאן הפאלוס, שהקדומים ראו בו את הסימן שבו הלוגוס [logos] מותיר את חותמתו על החיים, והיו חייבים לשתוק את סודו, כי אמירתו הייתה חושפת את מעמדו הנחות, מגלה לנו את התפקיד הסמלי שלו בתסביך הסירוס. פאלוס שהפסיכואנליזה של היום מנסה לצמצם אל הפונקציה הדמיונית של "אובייקט חלקי".

אבל אנחנו חייבים להבין את פרויד כאשר הוא אומר לנו שהדבר היחיד שמעניין אותו מהחלום זה העיבוד שלו. לאיווי הבלתי מודע, המצוין במטאפורה של החלום [la métaphore onirique] אין לו אובייקט אחר אלא אובייקט מטונימי. החלום הוא איווי מעבר להכרה, והכרה לכך

שהאיווי חומק.

שיעור זה מפרך מדי כדי למנוע מנביאי הפסיכואנליזה של ימינו שבהגיעם לשם לא יגידו: "בסופו של דבר, חלום אינו אלא חלום", ואפילו הופכים את המשפט הזה למילת מפתח שבאמצעותה הם מברכים אחד את השני.

החלום הזה והאיווי הזה אכן אינם ניתנים להיבור [articulables] במונחים של הסתגלות למציאות, כלומר במונחים כגון "מתח חווייתי" [tension vécue], "התנגדות אפקטיבית", "החלק הבריאו או המעוות של האני", "היחס הדואלי בין האנליזנט לאנליטיקאי", מחזירים לחיים את הסילופים המופלאים של הפסיכותרפיה האוטוריטארית.

לכן זה אנחנו, ולא הם, האומרים שהאיווי, הן אם הוא מהחלום והן אם הוא מהערנות, אינו ניתן להיבור [articulable] בדיבור. אבל לעומת זאת אין זה נכון שהוא אינו מהובר [articulé] בשפה, וגם אין זה נכון שכאשר עובר מיד ליד, כמו במשחק של העברת הטבעת [furet], בהחלקה של המטונימיה השומרת אותו בתוך מעגל של פנטאזמה, הוא אינו מייצר באופן מטפורי את המשמעות של סימפטום שבו פנטאזמה זו מתממשת.

9.- נמצאים אנחנו כאן קרובים מאד לבעיות של הריפוי ושל ההבדל העמוק הקיים בין סוגסטיה להעברה. ההעברה היא הקשר הזה עם האחר הקובע את צורת התביעה שהפסיכואנליזה מאפשרת, על מנת שמהמקום הזה שבו החזרה מופיעה — מקום שבו מה שחוזר זה לא הצורך אלא דבר-מה מעבר שהתביעה מייצרת שם — [המעבר הזה של התביעה] יוכל להיתפס באפקט-איווי שלו ותתאפשר האנליזה של האפקט-סוגסטיה שהעברה נושאת.

במידה שהאפקט של סוגסטיה שמקורו בלא מודע מפזר את הערפילים שבו, האיווי חייב להתהבר [s'articuler] בצורה של מסמן בתוך השאלה הקיומית המקנה אופק להעברה. יהיה אשר יהיה המונח [terme] שבאמצעותו ההעברה תתממש, הסובייקט ימצא את עצמו במקום של האחר: במקום של מה שהוא היה שם [Wo Es war] ושיהיה עליו לקבל [...] soll [Ich werden].

כאן, האמרה "ואהבת את רעך כמוך" נשמעת מוזרה באותה מידה כמו ה- Tât twam asi [ז] מה שאתה], כפי שמתברר כאשר מנסים להשיב עליה בגוף ראשון. כאשר תופסים את חלקה האחרון של האמרה כמילתה הסופית, מתברר עד כמה היא מגוחכת. היה צורך להשלים אותה עם המילים של האחר, הסוגרות את המעגל בצורה הבאה: "כמוך, כן, כי אתה הדבר הזה שאתה שונא מכיוון שאתה מסרב להכיר בו".

בשום מקום היום אפשר לנשום, כמו אצל פרויד, את הרוח של ניצחון התבונה [raison conquérante], ואת הסגנון הזה שאיתו אדם זה מהמאה ה-XVIII התקדם בכיוון חשיפת [dénudation] האיווי שלו, כאשר העז לשאול את האל, בתחפושת של הטבע, את השאלה הנוקבת שלו. שיא יחיד של פיקחות בהיסטוריה של פילוסופיה שהפכה את שלילת האיווי לחוק עבור עצמה. שיא של פיקחות מפתיע, כאשר נוכחים לדעת עד כמה הפילוסופיה הצליחה להשמיץ שאלה זו, כאשר התייחסה אליה כבעלת בהירות מלאכותית, או אפילו ערמומית, בעוד שהיא בעצם שאלה את השאלה העמוקה ביותר.

ללא ספק, פילוסופיה זו של הנאורות, יחד עם הדגם של אדם ההתענגויות שיצרה [הליברטיני - ס.נ.], טעו. אלה רצו להסביר באמצעות הונאה את מה שעמד מול שאלתם האמיתית והפכו את האובסוקורנטיזם לקנוניה נגד החופש של הטבע.

אנחנו סובלים עכשיו מאפקט החזרה דווקא של הטעות הזאת. מכיוון שהמפלצות, שאנחנו ממצאים עבור הצרכים למטרה מסוימת, מביאות אלינו את ההוכחה המפתיעה ביותר של עוצמת האמת: מפלצות אלה מתממשות לאור יום.

בני גילי יכלו להבין כיצד התעמולה האנטי-גרמנית של כוחות הברית במלחמה הגדולה [מלחמת העולם הראשונה], יצרה את ההיטלריזם, שהצדיק אותה לאחר מעשה. ובאופן עוד יותר פרדוקסאלי, אבל מתוך חזרה מאותו סוג, הטיפול המחודש של דיון בשאלה המהותית על היחסים בין האדם לטבע, שהפעם מתבצע בשם האמת הטמונה בו, מגיע לתוצאה המיוחדת הזאת: אותם אלה, שזה שהמציא מחדש את השאלה רצה שיהיו שומרי מורשתו, יתארגנו על מנת להפוך אותה לכלי של הטעיה (équivoque) ושל קונפורמיזם, ויקימו כנסייה של ממש שיודעת שסמכותה אינה שווה כלום, מכיוון שמכחישה את מה שאמור היה

להיות מהות פעולתה, על ידי השפלה של פעולה זו, עד לשיתוף פעולה עם העיוורון שהיא [כנסייה זו] אחראית לו.

10. - כיצד לא להכיר, אם כן, בשקריות עמדתם במקום עצמו שבה היא מופיעה, כלומר בניגוד [contraste] הגורם לכך שהפסיכואנליזה דווקא נסבלת בפרקטיקה שלה, כאשר יוקרתה היא אוניברסאלית: כלומר, כאשר היא "פסיכואנליזה של..." - פסיכואנליזה של... כל מושג שתוצו, שאומר עבור כל מי שנכנס לבדוק, טעמים עמוקים של איזשהו תחום בו קיים פגם תבוני [déraison]. ולמרות זאת בתוך המדע של הפסיכואנליזה עצמה פגם זה חי במעין הסגר [quarantaine] שאינו מגלה כל קשר עם האפקט של ההתמחות?

המצב הזה עשוי מהסכמה לבורות ואינו מסביר עוד מאיפה נובעת ההתנגדות של אלה שאינם שייכים לכמורה [laïcs]. אם ההתנגדות הזו נמצאת איפשהו עכשיו, היא לא במקום אחר אלא אצל הפסיכואנליטיקאים עצמם, ובולטת במאמציה לשרוד באמצעות האנאלוגיות הפסולות ביותר ובאמצעות הבדיות המסופקות [douteuses] ביותר — יחד עם ההתחסדות המזויפת [bégueulerie] שהם מגלים מול השימושים המופרזים שנעשים בחוץ במושגים שהם מפיצים, לא בלי לחוש הסכמה בלתי גלויה.

האם עלינו להסכים להתנהגות הסלחנית, שממנה נהנים בחצי המתורבת של העולם כלפי אלה שאינם יודעים מה הם עושים? או שעלינו לחזור ולהוכיח את השפלות של כוהניה [כוהני הפסיכואנליזה] כפי שדורשת האמת של מסורת שלמה?

אין שום ספק שהאמון המועדף שניתן לדיבור, הכרוך בשמירה על האמצעים הפורמאליים שנבחרו, הוא עיקרון האמת שבגללו הפסיכואנליזה ממשיכה להתקיים [subsiste]. וזאת למרות האידיאלים המפגרים [l'imbécillité des idéaux] שאיתם הוא [הדיבור] מתבל [assaisonne] אותו [את עקרון האמת].

ללא ספק, הדבר הזה מספיק — לא מפני שהדיבור הינו המוביל הטבעי של הטעות, או שהוא המוביל העדיף עבור השקר או המוביל הנורמאלי של אי-ההבנה — אלא מפני שהוא [הדיבור] מתפרש במימד של האמת, ומעודד ומזמין אותה, אפילו אם זה גורם לאימתו של הסובייקט.

מה שנאמר הוא טאוטולוגיה [טאוטולוגיה = truisme], ואפילו הטאוטולוגיה המובהקת. דבר זה חוזר מחדש אל המילים שנאמרו, כדי לחשוב מחדש על הפסיכואנליזה ולהוביל אותה מחדש אל משימתה.

מסתורין מסוים נשאר, למרות הכל, לגבי התנאים של השמירה על הרכוש הדיסציפלינארי המוליד שדה שבו הפרקטיקן עצמו חייב להיות נאמן למימד של הנושא [או של הסובייקט = sujet] שהוא מגלה — כלומר, לא מדובר כאן בסובייקט של ההכרה, המסתכל עדיין עם עין אחת אל המציאות — אלא בסובייקט של דיבור, במידה שהסובייקט הזה מתגלה ביחד עם המימד של האמת.

פרויד התמודד עם הכרח עמוק כאשר דאג בחריצות לייסד קהילה שתבטיח את השמירה הזאת. האם זה היה רק מקרה כאשר פרויד נסחף אל הרומנטיקה ואפשר את הקמת המועצה [praesidium] הסודית הזאת שבה מקבלים צורה המנגנונים הכי מודרניים של הפוליטיקה שלנו, בחיקה של הקהילה? אני כבר נגעתי בנושא הזה במקום אחר בהסתמך על מסמכים מסחררים שג'ונס הפך לפומביים. זה מחזיר אותנו לשנת 1912.

ניתן לטעום מהפרי הזה עכשיו בתיאוריה של ה-ואלידציה [validation = אישור-אימות] של תיאוריות על ידי ועידות [conciles], שחבר בתוך הכנופיה, שהחזיק אחרי מלחמת העולם השנייה בחברה הבינלאומית את הכח המבצע, עשה שימוש בהן ללא כל בוש.

ההיסטוריה מקיימת תופעה של חקיינות [Mimétisme] מוזרה כאשר משווה את הכנסייה הזאת ללא אמונה ואת הצבא הזה ללא מולדת, שפרויד מציג לנו ביצירה שצוטטה לעיל, יצירה שבה, עלינו להודות, האומנות פעם נוספת הנפיקה צורה מסמנית לפני הופעתו של הדבר בממשי.

כאן הפסיכואנליזה מתגלה בעצמה כתשוקה באקט שמכונן אותה, ומעוררת בחיקה את ההזמנה להתארגן מחדש מאחורי הקריאה שאיתה וולטר [Voltaire] הוקיע את ההונאה [imposture]: "בוואו ונמחץ את הנבזית" « Écrasons l'infâme » [הכוונה לפסיכואנליזה הכוזבת ס.נ.].

תרגום: סמואל נמירובסקי
עריכה: אורנה קסטל ואמיר קלוגמן
ההערות בסוגריים מרובעות ועם אותיות ס.נ. הם הערות המתרגם.